

Aan de leden van de
verenigde vergadering

V.V:	28 maart 2007	Datum	23 januari 2007
Agendapuntnr.	30	Bijlagen	1
Onderwerp	Integrale Prestatievergelijking Waterschappen (IPWater 2005)		

Deze notitie is een toelichting op het rapport 'Integrale Prestatievergelijking Waterschappen (IPWater) 2005'. Doel van deze toelichting is het verduidelijken van de positie van het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK) in deze vergelijking van de jaarrekening 2005. HHSK heeft deelgenomen aan IPWater om de resultaatgerichtheid van de organisatie te vergroten.

Structuurkenmerken c.q. verklarende variabelen:

Een terugkerend onderwerp van discussie in bedrijfsvergelijkingen zijn de verklarende variabelen zoals regionale verschillen of verstedelijkingsgraad. In IPWater 2005 heeft Deloitte onderzocht welke kenmerken significant van invloed zijn op welk beleidsveld. De eerste conclusie uit het onderzoek is dat verstedelijkingsgraad een significante en kostenverhogende factor is voor de kosten van de beleidsvelden waterkeringen en watersystemen. In het beleidsveld Heffing & Invordering is deze relatie niet ondubbelzinnig aangetoond (misschien wel, misschien niet is de conclusie van de onderzoekers). Ten tweede is geconcludeerd dat waterschappen in laag gelegen gebied significant hogere kosten hebben op het beleidsveld waterkeringen dan waterschappen in hoog gelegen gebied die veel vrij afstromend water hebben. Voor het beleidsveld watersystemen werd dezelfde kostenverhogende relatie verwacht, maar die relatie is in IPWater 2005 onvoldoende significant gebleken (misschien wel, misschien niet is de conclusie van de onderzoekers). Tenslotte heeft Deloitte geconstateerd dat het soort grond (% klei, veen of zand) geen significante invloed heeft op de hoogte van de kosten in een beleidsveld. Hoogstens in het beleidsveld waterkeringen bestaat er enig verband, maar dat verband is onvoldoende significant.

Toelichting per beleidsveld:

1. Aanleg en onderhoud waterkeringen

De prestaties van HHSK ten aanzien van waterkeringen blijven iets achter op de financiële inspanning (zie figuur 24 van het rapport IPWater 2005). Uit het rapport komen hiervoor een drietal verklaringen naar voren:

- Kosten van aanleg en onderhoud worden in verschillende mate gesubsidieerd;
- De kosten worden uitgedrukt in het aantal kilometer primaire keringen terwijl de regionale keringen niet worden meegenomen;
- De structuurkenmerken 'mate van verstedelijking' en 'percentage vrij afstromend gebied' hebben een kostenverhogende relatie op de integrale baten en lasten.

Aangezien alle verklaringen van toepassing zijn op het HHSK en verhogend werken is het verschil hierdoor voor een groot deel te verklaren.

Over het geheel genomen presteert HHSK op het prestatiedeel voor het beleidsveld Aanleg en onderhoud waterkeringen goed. Belangrijkste verbeterpunt voor de waterkeringen is het percentage primaire waterkeringen dat voldoet aan de wettelijk vastgestelde veiligheidsniveaus. Hier wordt aan gewerkt door het uitvoeren van grootschalige dijkreconstructies. Gezien de lange voorbereidings- en realisatietijd van deze werken kan aan het prestatiekenmerk niet op korte termijn volledig worden voldaan. De oplevering van het project Noord en Molendijk zal het kenmerk wel belangrijk verbeteren.

2. Inrichting en onderhoud Watersystemen

De prestaties van HHSK blijven iets achter bij geleverde financiële inspanning in het beleidsveld inrichting en onderhoud watersystemen (zie figuur 30). Verklaringen daarvoor zijn dat HHSK een verstedelijkt waterschap is en dat het laagste punt van Nederland zich in het beheersgebied van HHSK bevindt. Uit de analyse op de structuurkenmerken is gebleken dat de mate van verstedelijking de hoogte van de kosten in het beleidsveld watersystemen het meest beïnvloedt.

Op het prestatiedeel voor het beleidsveld Aanleg en onderhoud watersystemen presteert het HHSK over het geheel genomen gemiddeld. Aandachtspunten zijn de legger van primaire waterlopen en het bijbehorende beheersregister. De helft van de primaire waterlopen blijkt te voldoen aan de legger. Daarmee blijft HHSK achter op de mediaan¹. Dit is herkenbaar, want een aantal leggers van HHSK zijn verouderd. HHSK verwacht dat deze leggers in 2009 actueel zullen zijn (zie waterbeheersplan 2007-2010). De helft van de primaire waterlopen voldoet aan het beheersregister, terwijl de mediaan 96% is. Dit is eveneens herkenbaar. Net als bij de legger van primaire waterlopen is er in de komende jaren sprake van een inhaalslag, want zonder (goede) leggers ook geen goed beheersregister.

3. Calamiteitenbestrijding

De prestaties ten aanzien van het beleidsveld Calamiteitenbestrijding blijven sterk achter op de financiële inzet (zie figuur 35). Voor dit beleidsveld is het goed te realiseren dat IPWater ingaat op de resultaten van het jaar 2005. Pas in de loop van 2005 is vast komen te staan dat Calamiteitenzorg te weinig aandacht kreeg en niet op een goede manier in de organisatie was belegd. Sinds het voorjaar van 2005 is een aantal maatregelen genomen (o.a. aanstellen coördinator en oefeningen) die er voor zorgen dat calamiteitenzorg professioneler wordt opgepakt. De effecten van die maatregelen zullen echter pas in de resultaten over 2006 voor het eerst (voorzichtig) zichtbaar worden. In 2007 wordt het totale calamiteitenplan herzien. Dan komen ook de bestrijdingsplannen tot stand. Tevens maakt HHSK dan integraal werk van calamiteitenzorg via het meerjaren opleiding- en oefenplan.

4. Zuiveringsbeheer

In het beleidsveld zuiveringsbeheer presteert HHSK uitstekend (zie figuur 38). HHSK realiseert zeer goede zuiveringsresultaten tegen kosten die iets boven het gemiddelde uitkomen. Een uitschieter aan de kostenkant zijn de kapitaallasten, die niet of nauwelijks beïnvloedbaar zijn. Een aantal afvalwaterzuiveringsinstallaties van HHSK vertoont overcapaciteit, maar zijn daarmee tevens voorbereid op een toename van het afvalwateraanbod. Aandachtspunt is het verbruik van energie en chemicaliën.

5. Beheersing van lozingen

Over het algemeen kan worden gesteld dat HHSK in het beleidsveld beheersing van lozingen beter presteert dan het gemiddelde waterschap. Dit gebeurt ook nog eens tegen kosten die iets onder de mediaan liggen (zie figuur 42). Aandachtspunten zijn de actualiteit van het vergunningenbestand, de controlefrequentie en strafrechtelijke handhaving.

Door het uitstellen van het bezien van vergunningen lijkt het of de actualiteit van het vergunningenbestand terugloopt. Dit valt in de praktijk echter mee. Veelal is de bedrijfsvoering van bedrijven in 5 jaar niet gewijzigd en voldoet de vergunning nog steeds. Bovendien komen ernstige afwijkingen naar boven bij de handhaving. Qua controlefrequentie bevindt HHSK zich onder de mediaan van waterschappen. Daar staat tegenover dat het naleefpercentage hoog is. Er is dus geen aanleiding om de frequentie te verhogen. HHSK gaat bovendien uit van integrale controles. Andere waterschappen bezoeken bedrijven wellicht vaker, maar dan voor een onderdeel van de AMvB of vergunning. Bij strafrechtelijke handhaving houdt HHSK zich aan de bestuursovereenkomst, maar wordt het strafrechtelijke instrument alleen ingezet op die momenten dat het een meerwaarde geeft. In alle andere gevallen heeft

bestuursrechtelijke handhaving de voorkeur.

6. Vergunningverlening en handhaving Keur

De prestaties van HHSK in het beleidsveld vergunningverlening en handhaving Keur staan in verhouding met de geleverde financiële inspanning: beiden zijn bovengemiddeld. Voor zowel de vergunningverlening als handhaving Keur geldt dat HHSK qua prestaties en kosten boven het gemiddelde uitsteekt (zie figuur 48). Aandachtspunt in dit beleidsveld is het percentage afgeronde procedures binnen de gehanteerde termijn. HHSK geeft alle vergunningen conform de Algemene Wet Bestuursrecht af, maar het gebeurt nog te vaak dat de eigen doelstelling (8 weken) niet wordt gehaald.

Vermeldenswaard is dat HHSK vergunningen gemiddeld sneller afdoet dan andere waterschappen (9 i.p.v. 11,1 uur). De afdeling V&H wil zich in de komende periode meer richten op het aantal vergunningsaanvragen. Op het moment dat men er in slaagt om die terug te brengen, zullen ook meer vergunningen op tijd worden geleverd. De afdeling V&H is hiervoor afhankelijk van bijvoorbeeld een nieuwe Keur.

7. Heffing en invordering

De prestaties en financiële inspanning van HHSK liggen beiden iets onder de mediaan van waterschappen (zie figuur 54). Het saldo integrale baten en lasten per belastingaanslag (€10,-) is iets hoger dan de mediaan van waterschappen (€9,-). Uit figuur 58 op pagina 73 van het rapport IPWater 2005 blijkt duidelijk dat de integrale baten en lasten per aanslag dalen als het aantal opgelegde aanslagen toeneemt. De vraag die Deloitte stelt op deze pagina ("Is het vanuit kostenperspectief wenselijk om te gaan samenwerken met bijvoorbeeld gemeenten en/of andere waterschappen?") kan dus met een duidelijk 'ja' worden beantwoord.

Verbeterpunt in dit beleidsveld is de afhandeltermijn van bezwaar- en verzoekschriften. Die termijn is bij HHSK langer dan die van andere waterschappen. Voor het grootste deel moet de relatief lange afhandeltermijn worden toegeschreven aan het fusieproces. Zo werd in 2003 en 2004 door het voormalige Schieland 82%, respectievelijk 90% van de bezwaarschriften binnen 13 weken afgewikkeld. Uit IPWater blijkt dat dit percentage in 2005 gemiddeld 21% bedroeg. Uit actuele cijfers blijkt dat dit percentage in 2006 weer gestegen is tot 60%. In overige gevallen duurt het dus 13 weken of langer voordat het besluit naar de klant kan worden gestuurd. De afhandeltermijn van bezwaar- en verzoekschriften kan positief worden beïnvloed door aanslagen meer gespreid, dus in kleinere hoeveelheden tegelijk, op te leggen. Bij beëindiging van de meeliftconstructie voor de verontreinigings- en omslagheffing ingezetenen Rotterdam wordt het mogelijk om iets meer te spreiden in de tijd. Overigens is de wettelijk vastgestelde afhandeltermijn van verzoek- en bezwaarschriften gelijk aan maximaal 1 jaar. In de Wet Versterking Fiscale Rechtshandhaving wordt een termijn van 13 weken voorgesteld. Deze wet moet nog door de 1^e Kamer worden goedgekeurd.

Voor een ander deel, namelijk de verontreinigings- en omslagheffing ingezetenen Rotterdam, heeft trage mutatieverwerking door Eneco een negatieve invloed gehad op de afhandeltermijn van bezwaar- en verzoekschriften.

Dijkgraaf en hoogheemraden van Schieland en de Krimpenerwaard,

secretaris,

dijkgraaf,

mr. I.C.M. Baltus

mr. J.H. Oosters

ⁱ De mediaan is gelijk aan de waarde van de middelste waarneming als de waarnemingen geordend zijn.